

LV

SANCO/6429/2009 Rev. 4 (POOL/D5/2009/6429/6429R4-EN.doc)

LV

LV

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 28.10.2009
COM(2009)584 galīgā redakcija

**KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

**Dzīvnieku labturības marķējuma varianti un dzīvnieku aizsardzības un labturības
references centru Eiropas tīkla izveide**

{SEC(2009)1433}
{SEC(2009)1432}

SATURS

1.	Pamatinformācija un vispārīgie mērķi	4
2.	Kā uzlabot informētību un pārredzamību attiecībā uz dzīvnieku labturību.....	4
3.	Dzīvnieku labturība un tās saistība ar citiem kvalitātes rādītājiem.....	5
4.	Informācija patērētājiem un tirdzniecības stratēģijas.....	6
5.	Informācijas un izglītības kampaņas	7
6.	Starptautiskā dimensija	8
7.	Dažādi standarti un to salīdzinājums.....	8
8.	Pārskatāmība un zinātniski pētījumi par dzīvnieku labturību	9
9.	Secinājums	10

IEVADS

Debates par to, kā uzlabot informāciju patērētājiem par dzīvnieku labturību lopkopībā, ES notiek jau vairākus gadus, vismaz kopš 2002. gada Kopienas ziņojuma “Par tiesību aktiem par lauksaimniecības dzīvnieku labturību trešās valstīs un ietekmi uz ES” pieņemšanas.

Konference “*Dzīvnieku labturība – uzlabojumi ar marķēšanu?*” (Briselē, 2007. gada 28. martā), kuru organizēja Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja, Eiropas Komisija un Padomes prezidentvalsts Vācija, ļāva sākt pirmo plašo diskusiju ar visu ieinteresēto personu grupām. Pēc konferences Ministru padome 2007. gada maijā pieņēma secinājumus par dzīvnieku labturības marķējumu, aicinot Komisiju sniegt ziņojumu par šo jautājumu, lai varētu uzsākt padziļinātas diskusijas par to.

Tādēļ Komisija pieaicināja ārēju uzņēmumu veikt **priekšizpēti**¹, kā arī plašu apspriešanos ar ieinteresētajām personām, lai tālāk izvērtētu jautājumu un apkopotu ieinteresēto personu ES un ārpus ES ieguldījumu šajā jautājumā. Pētījumu pabeidza 2009. gada janvārī.

Pirmais Kopienas dzīvnieku aizsardzības un labturības rīcības plāns 2006. līdz 2010. gadam² nosaka Kopienas politikas un saistīto darbību virzienu nākamajiem gadiem, lai turpmāk veicinātu augstu dzīvnieku labturības standartu izmantošanu ES un starptautiskā līmenī, ņemot vērā uzņēmējdarbības iespējas, ko dzīvnieku labturība sniedz ražotājiem, vienlaikus respektējot jautājuma ētisko un kultūras pusi. Bioloģiskā lauksaimniecība un brīvprātīgās shēmas, piemēram, “*Label Rouge*” vai “*Freedom Food*” ir uzņēmējdarbības iespēju skaidri piemēri.

Īpaša “informācijas platforma par dzīvnieku labturību”, kura izstrādāta ES 7. pamatprogrammā un kuras mērķis ir veicināt dialogu un pieredzes apmaiņu starp ieinteresētajām pusēm, ir galvenais elements rīcības plāna īstenošanai³. Uzlabotā informācija patērētājiem piedāvā noslēgta cikla iespēju, kur patērētāji rada pieprasījumu pēc dzīvniekiem draudzīgākā veidā iegūtiem pārtikas produktiem, un tas pa piegādes ķēdi iet līdz primārajam ražotājam, kurš var saņemt augstāku maksu par saviem produktiem un tādējādi atgūt daļu no paaugstinātajām ražošanas izmaksām. Tā kā uzlabota dzīvnieku labturība bieži paaugstina ražīgumu, ir daudzas iespējas, ka šajā sistēmā ražotājiem būs abpusēji izdevīga situācija. Patiešām, dialogs starp dzīvnieku labturības organizācijām, valsts iestādēm, politiķiem, ražotājiem, mazumtirgotājiem un patērētājiem var palīdzēt palielināt izpratni un uzlabot lauksaimniecības praksi, patērētāju izvēli un likumdošanu.

Gan priekšizpēte, gan ieinteresēto personu izteiktie viedokļi atbalsta dažādu ar dzīvnieku aizsardzību saistītu politikas jomu integrāciju. Attiecībā uz dzīvnieku aizsardzību, kā plašas jomas, kurās nepieciešama pienācīga Eiropas līmeņa koordinācija, atzīmēja komunikācijas stratēģiju izveidi iedzīvotājiem par produktu ar augstākiem dzīvnieku labturības standartiem vērtību un Eiropas stratēģisko investīciju attīstību pētniecības jomā.

---

¹ Pilnīgs pētījums, ietverot secinājumus, atrodams šādā tīmekļa vietnē http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/farm/labelling_en.htm.

² http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/actionplan/actionplan_de.htm.

³ <http://www.animalwelfareplatform.eu>.

Politikas vispārējais mērķis šajā jomā ir atvieglot patērētājiem labturībai draudzīgu produktu identificēšanu un izvēli un tādējādi dot ekonomisku stimulu ražotājiem, lai uzlabotu dzīvnieku labturību.

1. PAMATINFORMĀCIJA UN VISPĀRĪGIE MĒRĶI

Priekšizpētes rezultāti parādīja nepieciešamību padziļināt diskusiju par to, kā uzlabot informāciju par dzīvnieku labturību un precizēt vispiemērotākos līdzekļus. Ar šo ziņojumu Komisija vēlas atvieglot politiskās diskusijas, jo īpaši ar Eiropas Parlamentu, Padomi, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Reģionu komiteju, ņemot vērā priekšizpēti. Šā ziņojuma sagatavošanas metodoloģija ir saskaņā ar pieeju, ko Komisija ievēro savā vispārējā lauksaimniecības produktu kvalitātes politikā.

Šajā ziņojumā norādīts, ka nākotnē ES politika attiecībā uz informāciju par dzīvnieku labturību lopkopībā dos ES lauksaimniekiem nepieciešamo politisko atbalstu kvalitātes uzlabošanai – citiem vārdiem sakot, nodrošinot kvalitāti un izstāstot, ka viņi dara tā, kā patērētāji vēlas, gūt peļņu.

Šajā ziņojumā aplūkoti jautājumi ir šādi:

- kādā mērā pašreizējie instrumenti, tiesiskais regulējums un pasākumi, kas skar informāciju par ES lopkopības ražošanas dzīvnieku labturības kvalitāti, sasniedz šo mērķi;
- vai un kā tos var uzlabot, lai labāk sasniegtu šo mērķi; kā arī
- kādi jauni mehānismi vajadzīgi (ja vajadzīgi) šā mērķa sasniegšanai.

Politisko debašu rezultātus par šo ziņojumu jāapsver arī saistībā ar Kopienas dzīvnieku labturības politikas novērtējumu, kuru Komisija izstrādā tagad un turpinās 2010. gadā.

2. KĀ UZLABOT INFORMĒTĪBU UN PĀRREDZAMĪBU ATTIECĪBĀ UZ DZĪVNIĒKU LABTURĪBU

ES lopkopībai ir laba slava attiecībā uz dzīvnieku labturības augstajiem standartiem. ES likumdošanai par dzīvnieku labturību ir senas tradīcijas un pirmais Kopienas tiesību akts tika pieņemts 1974. gadā. Pašreizējie Kopienas tiesību akti par dzīvnieku labturību ietver minimālos standartus, kas jāievēro visiem ražotājiem. Ja jāpiemēro augstāki dzīvnieku labturības standarti, ražotājiem jārod veidi, kā par savu produkciju iegūt tādu cenu, kas atbilst pievienotajai vērtībai, ko tie dod produktiem un kompensē veiktos ieguldījumus. Viena iespēja ir izvēlēties bioloģiskās ražošanas pieeju, kura, pamatojoties uz konkrētu Eiropas rīcības plānu⁴, uzsver, cik svarīga ir uz tirgu orientēta politika. Brīvprātīgi paziņojumi par produkta dzīvnieku labturības īpašībām (piemēram, *Freedom Food*) ir vēl viens papildu veids, kā veicināt patērētāju interesi.

---

⁴ Eiropas bioloģisko produktu un lauksaimniecības rīcības plāns COM(2004)415 galīgā redakcija.

Gan divu *Eurobarometer* apsekojumu⁵ rezultātu analīze, gan priekšizpēte⁶ par marķējumu saistībā ar dzīvnieku labturību liecina, ka marķējums saistībā ar dzīvnieku labturību, kas pamatojas uz pareizām zinātnes atziņām un novērtēts, pamatojoties uz saskaņotām prasībām, ļautu patērētājiem veikt apzinātus pirkšanas lēmumus un ļautu ražotājiem gūt labumu no tirdzniecības iespējām.

Svarīgi apsvērt, kā prasības un standartus, kuri jāievēro lauksaimniekiem un kuri pašlaik pārsniedz Eiropas tiesību aktos paredzētos minimālos dzīvnieku labturības standartus, padarīt labāk pazīstams ES un ārpus tās. Vēl jāapspriež jautājums, vai šo mērķi vislabāk var sasniegt, izmantojot marķējumu (pamatojoties uz valsts vai privātiem standartiem), sabiedrības informēšanas kampaņas vai dažādu instrumentu apvienojumu.

3. DZĪVNIEKU LABTURĪBA UN TĀS SAISTĪBA AR CITIEM KVALITĀTES RĀDĪTĀJIEM

Priekšizpēte izskatīja vairākus kvalitātes marķējumus, piemēram, *Label Rouge*, *Freedom Food* un *Neuland*, un šajā jomā tiek veikti papildu neatkarīgi Eiropas pētījumi (*Welfare Quality*⁷, *EconWelfare*⁸, *Q-PorkChains*⁹; *EAWP*¹⁰). Patērētāji visā ES un ārpus tās jau saista bioloģisko lauksaimniecību ar augstākiem dzīvnieku labturības standartiem. Turklāt, patērētājiem ir viegli identificēt bioloģiskās saimniecības, pateicoties ES logotipam, kuru atjaunos un kurš būs obligāts ar 2010. gada 1. jūliju.

Gan uzņēmumu tirdzniecības stratēģijas, gan pētījumi uzsver, ka liela daļa iedzīvotāju vēlas saņemt informāciju ne tikai par “fiziskajām īpašībām”, piemēram, vēlamām un nevēlamām sastāvdaļām, bet arī par citām pirktais pārtikas īpašībām, ietverot ar ražošanu saistītos ētikas faktoros un attieksmi pret dzīvniekiem¹¹.

No patērētāju viedokļa dzīvnieku labturība ir tipisks uzticības jautājums. Tas nozīmē, ka tagad daudzos gadījumos, ja ir šādas norādes, patērētāji nespēj paši pārbaudīt faktisko dzīvnieku labturības līmeni. Tomēr attiecībā uz pārtikas tirgu ES kopumā

---

⁵ *Eurobarometer* 2005. un 2006. gada apsekojumi:
http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/survey/index_en.htm.

⁶ Galvenais secinājums no *Food Chain Evaluation Consortium* pētījuma “Dzīvnieku labturības marķējumu un Kopienas dzīvnieku aizsardzības un labturības references centru izveides priekšizpēte” (turpmāk “priekšizpēte”): “*Visas ieinteresētās personas piekrīt, ka pašlaik ir daudz problēmu attiecībā uz dzīvnieku labturības informāciju uz dzīvnieku izcelsmes produktiem*. Attiecīgās ieinteresētās organizācijas bieži norāda uz divām jomām. Problēmas ar dzīvnieku labturības standartiem/norādēm un patērētāju neinformētību un neizpratne par logotipiem/marķējumu. Gandrīz neviens no ES mēroga ieinteresēto organizāciju apsekojuma dalībniekiem neuzskatīja, ka problēmu nav.

⁷ *Welfare Quality*®: Zinātnes un sabiedrības loma dzīvnieku labturības uzlabošanā pārtikas aprītē – ES finansēts projekts (<http://www.welfarequality.net>).

⁸ *EconWelfare*: Dzīvnieku labturības sociāli ekonomiskais konteksts: Projekts izpratnes veicināšanai par dzīvnieku labturības standartu uzlabošanas ietekmi uz dzīvniekiem, ražošanas ķēdi un Eiropas sabiedrību – ES finansēts projekts (<http://www.econwelfare.eu>).

⁹ *Q-PorkChains*: Uzlabojot patērētājiem domātās cūkgaļas kvalitāti – Eiropas finansēts projekts (<http://www.q-porkchains.org>).

¹⁰ *EAWP*: Eiropas dzīvnieku labturības platforma: Dzīvnieku labturības vieta pārtikas aprītē – ES finansēts projekts (<http://www.animalwelfareplatform.eu>).

¹¹ *Welfare Quality*®: Zinātnes un sabiedrības loma dzīvnieku labturības uzlabošanā pārtikas aprītē – ES finansēts projekts (<http://www.welfarequality.net>).

šādi produkti joprojām veido tikai nelielu tā segmentu. Aptaujas rāda, ka tas varētu atspoguļot informācijas un tirgus pārredzamības trūkumu.

ES vēl nav saskaņotas prasības attiecībā uz dzīvnieku labturības marķējumu un tā novērtēšanu. Dažas ieinteresētās personas atbalstīja principu, ka jo vairāk mazumtirdzniecībā parādās privāti dzīvnieku labturības marķējumi, jo vairāk vajadzīga noteikta metodoloģija dzīvnieku labturības standartu novērtēšanai un salīdzināšanai.

Tas rada jautājumu, vai ir kādas steidzamas problēmas, kuras rada privāto labturības marķēšanas sistēmu skaita palielināšanās valsts līmenī, kas pamatotu ES mēroga shēmas izveidošanu. Skaidrs, ka šāda ES shēma, kas novērstu iekšējā tirgus segmentāciju, kā arī veicinātu Kopienas iekšējo tirdzniecību, būtu nepieciešama, lai pierādītu, ka ir iespējams pievienot vērtību gan pastāvošajām privātajām shēmām, gan bioloģiskās lauksaimniecības regulai¹², nekaitējot tām.

Kaut gan patērētāju lielākajai daļai ir svarīga cena, vairāku aptauju rezultāti pēdējos gados rāda, ka pastāv patērētāju grupas, kuri ir ieinteresēti iegādāties produktus ar īpašām īpašībām un īpatnībām, tostarp dzīvnieku labturības atribūtiem. Daudzās dalībvalstīs šis kvalitāti meklējošais patērētāju segments rada tirgus iespējas produktiem ar augstākiem dzīvnieku labturības standartiem, kā atsevišķu kvalitātes kritēriju vai kopā ar citiem parametriem virs vidējiem. Viens īpaši svarīgs piemērs ir bioloģiskās pārtikas tirgus, kur ES harmonizācija ir atvērusi durvis jaunam patērētāju segmentam: bioloģiskās lauksaimniecības logotips sniedz patērētājiem pārliecību par pārtikas produktu un dzērienu izcelsmi un īpašībām, tā klātbūtne uz jebkura produkta norāda uz atbilstību ES bioloģiskās lauksaimniecības regulai, kas paredz nodrošināt augstākus dzīvnieku labturības standartus, izmantojot efektīvu kontroli un sertifikāciju visā ES.

Dažas esošās marķēšanas shēmas norāda uz dzīvnieku labturības prasībām līdz ar citiem kvalitātes standartiem, piemēram, bioloģisko lauksaimniecību un vides aizsardzību. Šā iemesla dēļ ES dzīvnieku labturības marķēšanas shēmu iespējamā pievienotā vērtība rūpīgi jāizvērtē, ņemot vērā esošās finanšu shēmas, kā arī to, kā novērst iespējamo pārklāšanos.

4. INFORMĀCIJA PATĒRĒTĀJIEM UN TIRDZNICĪBAS STRATĒGIJAS

„Rezervēto apzīmējumu” ieviešana ir veids, kā informēt pircējus un patērētājus par produkta īpašībām un izmantotajām lauksaimniecības metodēm. Obligātas vai brīvprātīgas prasības izmantot uz audzēšanas metodēm pamatotus dzīvnieku labturības “rezervētos apzīmējumus” vai standartizētus labturības rādītājus liktu izstrādāt īpašus Eiropas standartus un ietvert attiecīgās sugas un produktus vispārējā sistēmā.

„Rezervēto apzīmējumu” obligātas izmantošanas piemērs ir galda olu ES tirdzniecības standarti. Tiesību akti, kas attiecas uz olu tirdzniecību, uzliek pienākumu svaigu olu marķējumā norādīt lauksaimniecības sistēmu, kādā tās iegūtas. Atļauti četri ražošanas sistēmas marķējumi: sprostos dētas olas, kūtī audzētu vistu

---

¹² Padomes Regula Nr. 834/2007 un tās īstenošanas noteikumi: Komisijas Regula Nr. 889/2008.

olas, brīvā dabā audzētu vistu olas un bioloģiskās olas. Prasības šīm ražošanas sistēmām ir noteiktas tiesību aktos, un marķējuma norādes sniedz patērētājiem informāciju, ko tie var interpretēt kā norādi uz dzīvnieku labturību, un to izmantot, pērkot olas. Kopš tiesību aktu īstenošanas gandrīz visās dalībvalstīs procentuāli ievērojami pieaugusi ārpus sprostā olu ražošana. Tiesību akti, kas attiecas uz olu tirdzniecību, bija nozīmīgi, lai patērētāji varētu sākt sprostos dētū olu vietā pirkt citās sistēmās ražotas olas, pieņemot, ka ārpus sprostā olu ražošanas sistēmas nozīmē augstāku dzīvnieku labturību. Turklāt esošo “rezervēto apzīmējumu” piemēri ir noteikti mājuputnu gaļas tirdzniecības standartos, kur precīzi definētas dējējvistu turēšanas metodes un lauksaimniekiem jāievēro specifikācijas, kuras noteiktas “rezervēto apzīmējumu” izmantošanai.

Būs svarīgi apsvērt kādas ir priekšrocības un trūkumi, nosakot izvēles vai obligāto „rezervēto apzīmējumu” definīcijas tirdzniecības standartos ES līmenī attiecībā uz lauksaimniecības sistēmām, kas norāda uz dažādiem dzīvnieku labturības līmeņiem, it īpaši ja tie pārsniedz tiesību aktos paredzētos obligātos standartus.

5. INFORMĀCIJAS UN IZGLĪTĪBAS KAMPAŅAS

Ir zināms, ka papildus cenai patērētāju iepirkšanās lēmumus ietekmē daudzi starppersonu (kultūra, sabiedrības normas, sociālais statuss, grupu un ģimenes ietekme) un personas iekšējie (iesaistīšanās, emocijas, motīvi, attieksme, normas, personība) faktori. Principā vairāk informācijas uz etiķetēm ļauj patērētājiem izdarīt kompetentu izvēli. Ja vien tiem nav pietiekamas zināšanas par dzīvnieku labturībai draudzīgu produktu pievienoto vērtību, nevar gaidīt, ka tie maksās cenu, kas atspoguļo produktu augstāko kvalitāti.

Priekšizpēte rāda, ka marķējums varētu dot vēlamo efektu, ja patērētāji ir a) pietiekami informēti par etiķetes nozīmi, b) informācija ir viegli saprotama, un c) patērētāji (vai attiecīgās apakšgrupas) principā ir ieinteresēti, lai šī informācija būtu pieejama, pieņemot lēmumu par pirkumu. Saskaņā ar *Eurobarometer* datiem, tas attiecas uz produktiem, kuru izcelsme ir no dzīvnieku labturībai labvēlīgas ražošanas sistēmas.

Priekšizpētes rezultāti liecina, ka dzīvnieku labturības marķējums var paaugstināt patērētāju informētību un paātrināt tādu dzīvnieku labturībai draudzīgu produktu ienākšanu tirgū, kuri pārsniedz obligātos standartus, kas paredzēti ES tiesību aktos. Tas bija vairāku ieinteresēto personu viens no galvenajiem mērķiem. Kā rezultātā jaunas dzīvnieku labturības prakses attīstību vairāk motivētu tirgus pieprasījums. Īpašas papildu komunikācijas iniciatīvas sniegs lielāku ieguldījumu, lai palielinātu iedzīvotāju, uzņēmēju un ražotāju informētību par dzīvnieku labturības jautājumiem. Ieinteresētās personas norādīja, ka komunikācija jābalsta uz stabila zinātniskā pamata.

Nesen izstrādāti patērētāju informēšanas un izglītošanas pasākumi, lai veicinātu izpratni par dzīvnieku audzēšanu un dzīvnieku izcelsmes produktiem. Šīs komunikācijas aktivitātes atbalstīta ieinteresētās personas un tās ir izrādījušās noderīgas, lai palielinātu sabiedrības atzinību par dzīvnieku labturību, kas notiek ar Eiropas un valsts līmeņa iniciatīvu. Tajā pašā laikā ES politika šajā jomā kļuva ievērojamāka līdz ar lielākajiem tirdzniecības partneriem.

Svarīgs jautājums turpmākai apspriešanai ir sabiedrības informēšanas kampaņas loma Eiropas patērētāju izpratnes par dzīvnieku labturību palielināšanā un dzīvnieku labturībai draudzīgu produktu tirgus daļas palielināšanā. ES līmeņa komunikācijas par dzīvnieku labturību veiksmīgi piemēri ir „Farmland” tīmekļa vietne bērniem un tiešsaistes pasākumu komplekss, kas ir daļa no nesenās bioloģiskās lauksaimniecības veicināšanas kampaņas¹³. Turklāt jāapsver vai informācijas kampaņas un izglītības programmas par dzīvnieku labturību ir jāattīsta un jāorganizē ES un /vai dalībvalstu līmenī.

6. STARPTAUTISKĀ DIMENSIJA

Balstoties uz Komisijas analīzi, brīvprātīgas marķēšanas shēmas ir atļautas saskaņā ar PTO tiesību aktiem ar nosacījumu, ka tās ir proporcionālas un atvērtas trešo valstu ražotājiem, bet obligāta marķēšana radītu lielākas pretrunas PTO. Diskusija par politiskās reakcijas uz sabiedrības bažām ietekmi uz tirdzniecību, piemēram, dzīvnieku labturību, attiecas uz pašreizējo situāciju starptautiskā līmenī. PTO, ESAO, SESB un *Codex* šobrīd apspriež jautājumus, kas saistīti ar privātiem un publiskiem standartiem un to ietekmi uz jaunattīstības valstu tirdzniecību un tirgus pieejamību.

Brīvprātīgas sertificēšanas, kas pamatojas uz saskaņotām prasībām attiecībā uz dzīvnieku labturību, importējot Eiropas Savienībā, ietekme, iespējams, būs pozitīva valstīs, kurās jau apsver dzīvnieku produktu stabilu ražošanu un lauksaimniecības dzīvnieku mazāk intensīvu turēšanu. Saskaņošana nodrošinās labāku piekļuvi tirgum un ieguldījumu ilgtermiņa plānošanu.

Nemot vērā ES starptautiskās tirdzniecības saistības, būs svarīgi apsvērt kārtību, kā nodrošināt, ka ārpuskopienas precēm, kas atbilst ES ražošanas prasībām, ir tiesības izmantot jebkuru ES kvalitātes shēmu, un ka tā atbilst ES saistībām PTO. Būs svarīgi apsvērt jebkādu šādu shēmu ietekmi uz trešām valstīm, pievēršot īpašu uzmanību partneriem no jaunattīstības valstīm, un to spējai pielāgoties.

7. DAŽĀDI STANDARTI UN TO SALĪDZINĀJUMS

Apsekojumi liecina, ka vairākums Eiropas patērētāju teica, ka viņiem trūkst informācijas par dzīvnieku labturības līmeni to preču ražošanā, kuras viņi pērk. Šī iemesla dēļ Kopienas rīcības plāns dzīvnieku aizsardzībai un labturībai 2006. līdz 2010. gadam ierosina izstrādāt standartizētus dzīvnieku labturības rādītājus, lai nodrošinātu uz zinātnes atziņām balstītu instrumentu, kas padarītu dzīvnieku labturību izmērāmu, ļautu to nodrošināt un vieglāk paskaidrot cilvēkiem. “*Welfare Quality*” projektu paredzams izmantot par pamatu, izstrādājot dzīvnieku labturības zinātniskos rādītājus. Tas varētu novest pie dzīvnieku labturības klasifikācijas sistēmas, kas balstīta nevis uz ražošanas metodi, bet uz dzīvnieku vajadzībām, kura var būt noderīga, lai sniegtu patērētājiem pārredzamu un uzticamu informāciju. Šajā kontekstā vairākas ieinteresētās personas ir uzsvērušas, ka Eiropas dzīvnieku

¹³ <http://www.farmland-thegame.eu>
http://ec.europa.eu/agriculture/organic/animal-welfare_en.

aizsardzības un labturības references centru tīkls (ENRC) var būt sistēmas tālākas attīstības tehniskā atbalsta konkrēts risinājums.

Instrumentu turpmāka attīstība vai apjomi, kas ļauj salīdzināt dzīvnieku labturības standartus visās sugās, zemkopības sistēmās un piegādes ķēdes posmos, pašreiz ir tirgus tendence visā pasaulē un zinātnisko pētījumu pamatā. Dzīvnieku labturības novērtējums visos atbilstošajos vērtības radīšanas posmos (galvenokārt lauksaimniecība, transports un kaušana) ir visu dzīvnieku labturības marķēšanas sistēmu pamatā. Priekšizpēte parādīja, ka daudzu rādītāju derīgums un ticamība bieži tiek apšaubīti. Līdz šim ierosinātos plašos rādītājus, piemēram, “bioloģiskā reakcija uz stresu”, jo īpaši kritizēja zinātnieki un ražotāji, jo tos ir grūti noteikt.

Dažas ieinteresētās personas tomēr uzskata, ka lopkopības sistēmu zinātniska un pārredzama apstiprināšana ļautu ražotājiem vieglāk paziņot sabiedrībai par augstākiem dzīvnieku labturības standartiem. Jautājums ir, vai šāda apstiprināšana jāveic Eiropas līmenī, un, ja jā, tad kādā veidā.

8. PĀRSKATĀMĪBA UN ZINĀTNISKI PĒTĪJUMI PAR DZĪVNIEKU LABTURĪBU

Pēc apspriešanās ar ieinteresētajām personām redzams, ka plašas darba jomas, piemēram, komunikācijas stratēģijas ar iedzīvotājiem izveidošana par produktu ar augstākiem dzīvnieku labturības standartiem vērtību vai Eiropas stratēģisko investīciju attīstību pētniecībā, ir piemērotas jomas attiecīgai Eiropas līmeņa koordinācijai.

Turklāt 2006. gada Kopienas dzīvnieku labturības rīcības plānā jau bija paredzēts, ka dzīvnieku labturības standartu pārvaldīšana, uzlabošana un izplatīšana, kā arī attiecīgo sociālekonomisko pētījumu un ietekmes novērtējumu sagatavošana varētu kļūt efektīvākas līdz ar saskaņotu Eiropas pieeju. Kā rezultātā, vairākas ieinteresētās personas ir apsvērušas iespēju labāk koordinēt un izmantot pieredzi Eiropas līmenī, atbalstot politikas veidošanu šajā jomā.

ES jau pastāv neliels attiecīgo iestāžu kodols, kuras darbojas dzīvnieku labturības jomā, piemēram, Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde (EPNI), Kopīgais pētniecības centrs (JRC) un valstu references laboratorijas. Tomēr, kā to norādījušas dažādas ieinteresētās personas, pašlaik to pilnvarās neietilpst visas zinātnes jomas un jo īpaši dzīvnieku labturības jautājumu koordinēšanas funkcijas ES līmenī.

Turklāt Eiropas zinātnieki pašlaik atskatās uz piecu gadu ciešu sadarbību “*Welfare Quality*” projekta ietvaros. Aptaujātie zinātnieki vairākkārt atgādināja, cik svarīgi piešķirt prioritāti pastāvīga Eiropas tīkla izveidošanai. Turklāt daži ES starptautiskās tirdzniecības partneri¹⁴, gan zinātnes jomā, gan ekonomikā, arī aicināja ilgstoši izmantot sadarbības tīkla pieeju, piemēram, “*Welfare Quality*”. Bez tam galvenās ieinteresētās personas uzskata, ka vajag neatkarīgu informācijas avotu ES līmenī un norāda uz pašreizējo darbības dublēšanās risku.

Sakarā ar šādu iespējamību priekšizpētē analizēja dažādu references tīkla modeļus un to saistītās izmaksas. Tajā secināts, ka vēlāmākais risinājums ir Eiropas uzziņas

¹⁴ “*Welfare Quality*” partneri: <http://www.welfarequality.net/everyone/26562/7/0/22>.

centru (ENRC) tīkls, kas varētu sniegt dzīvnieku labturības politikas izstrādes un īstenošanas tehnisko atbalstu, tostarp attiecībā uz sertifikāciju un marķējumu, balstītos uz centrālo koordinācijas iestādi, kas sadarbojas ar tādu attiecīgu pētniecības iestāžu tīklu dalībvalstīs, kuras visas atzīst Kopiena. Tā ir pārbaudīta metode pārtikas aprites jomā, kur Kopienas references laboratorijas koordinē valstu references laboratoriju tīklu¹⁵. Tīkla partneru iespējamie apakšuzdevumi var būt: veikt pētījumus un ietekmes novērtējumus, īstenot Kopienas nozīmes mērķtiecīgus pētījumus par dzīvnieku labturības jautājumiem, veikt izglītības un izplatīšanas darbu, utt.

Būs jāpārbauda, vai priekšrocības, tostarp attiecībā uz administratīvo slogu, atsvērs Eiropas tīkla valstu references centru attīstīšanas trūkumus, lai zinātniski izvērtētu labturības standartus, kas pieņemti uz brīvprātīgiem pamatiem un veicina dažādu dzīvnieku labturības politisko risinājumu attīstību. Viena iespēja būtu izmantot par paraugu esošo Kopienas dzīvnieku veselības references laboratoriju modeli. Kopienas references laboratorijas par dažu noteiktu pakalpojumu sniegšanu un valstu references laboratoriju koordinēšanu Kopienas interesēs finansēs tā sauktais „veterinārais fonds” (Padomes Lēmums 2009/470/EK).

9. SECINĀJUMS

Šis ziņojums rada virkni jautājumu saistībā ar dzīvnieku labturības marķējumu un paziņošanu, un dzīvnieku labturības un aizsardzības iespējamo Eiropas references centru tīkla izveidošanu, pamatojoties uz ārējo pētījumu, kuru Komisijai iesniedza 2009. gada janvārī. Ziņojuma mērķis ir dot iespēju Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai padziļināti apspriest ar dzīvnieku labturību saistīto marķējumu, kā pieprasīja Padome. Šī starpiestāžu apspriešana pamatos Komisijas ieceres attiecībā uz iespējamiem turpmākiem politiskiem risinājumiem¹⁶. Turpmāk detalizēti novērtēs konkrētu politiskām debatēm izrietošu priekšlikumu ietekmi.

---

¹⁵ KRL sistēmas ārējo novērtējumu veic Komisija un to pabeigs līdz 2009. gada beigām.

¹⁶ Sk. arī ietekmes novērtējuma ziņojumu, kas pievienots šim ziņojumam (COM(2009)xxxx).